٨ آپره‌ل ١٩٢٨ نجی ایل
8 Апрель 1928 г.

بوتون ئولركه‌لرك پروله‌تارلاري برله‌شيگز!

تك نسخه‌سی هر يرده ٣ قپك

زنگي غزته‌سي

ارمنستان قوممونيست (ب) فرقه‌سي
مركزي قوميته‌سينك اورغاني كندلي غزته‌سيدر

زحمتكشلره فرقه و شورا قورلوشنه عائد
يازيلاره صحيفه‌لريمز آچيقدر. چاپ
ايديلمه‌يه‌ن مكتوبلار گيري قايتاريلمير.

توزيعات شعبه‌سنك آدره‌سي: ايروان آبوويان نومرو ٨

«زنگي» نك آبونه قيمتلري:
بر ايلليكي . . . . - ٢ منات
آلتي آيلغي . . . . - ١ منات
اوچ آيلغي ٦٠ قپك . . . .
اداره‌سي: ارمنستان ق. (ب) ف. م. قوميته‌سي

ياشاسين ايشجي كندلي اتفاقي!

نومرو: ١١٩ | هر هفته بازار و جمعه آخشاملاري چيقير. | اوجونجي ايل دوامي.

كند تصرفاتندا موزدور زحمتي

كندتصرفاتندا عموميتله موزدور أمكندن استفاده اولونماسي خصوصنداء اساس قانون امك قانوني مجله‌سنه داخل ايديلمشدر.

لاكين تجربه كوسته‌رمشدركه، كندلي تصرفاتندا چاليشديريلان دوتما امك اوزه ريندده بو قانونلاري تماميله حياته تطبيق ايتمك ايشده بويوك چتينلكلر توره‌دير.

برنجي صيرادا بو چتينلكلر شبهه‌سز خيردا ملتلر اولان كندلرده باش ويرير.

موزدورلارك سوادسز اولماسي ير-ميشه هكمارلار اتفاقنك موزدورلار آراسندا چاليشان تجربه‌لي ايشجيلرينك آز و حتا يوق اولماسي و كند فرقه اوزه‌كلرينك موزدورلارا رهبرلگي ضعيف اولماسي كبي سببلر كندده باتراقلارك ايشله‌ريني نظامسز بر حاله صالير.

حال حاضردا ياز اكين قامپانياسينا باشلانمشدر. شبهه‌سز هر بر تصرفاتجي كندلي موزدور أمكندن استفاده ايده‌جك‌در. آنجاق موزدورلارك أمكندن استفاده ايديلمك حقنده فرقه‌مزك قراري ايله شورا حكومتي طرفندن بوباره‌ده ويريلن موقتي قانونلارلا بوتون كند شورالاري و ير-ميشه همكارلار اتفاقي تعليماتجيلاري تانيش اولدقدانصوكرا صاحبكارلار ايله مقاوله‌نامه باغلانمالي‌در.

برچوق كندلرده باتراقلارك حالي چوق پريشان بر حالدا اولديغني تجربه بزه‌كوسترمشدر. موزدور دوتولاندا يالگز آغيز دان دانيشلير كه سن بگا اوچ آي ايشليه جكسن يمك ايچون پالتار برده پول ويره جكم بو سوزلر قورتاردقدانصوكرا موزدور بو مسئله‌يي كيمسه‌يه سويله‌مه‌مش ايشه باشلار. لاكين كونده نيچه ساعت چاليشاجاق استراحت كونلرينده ايشده‌ن آزاد اولاجاق اولماياجاق پول نه قدر ويريله جكي كبي الك اهميتلي مسئله‌لرك اوستي اورتولي قالير. ايش زماني قورتاردقدا صاحبكار موزدورك زحمتي هيچه چيقارير، چونكه موزدورك ألنده برمقاوله‌نامه يوقدر. نهايت ايش محكمه‌يه شكايته دوشور.

محكمه اورغاني موزدورك بولونديغي رايوندان اوزاقدا اولماسي‌ده شكايتجينك محكمه‌يه كيتمه‌سنه مانع اولور. ديمك اولوركه موزدور ئوز حقني مدافعه ايده بيلمير.

بوكبي حاللاردان الك زياده كند قولچوماقلاري استفاده ايديرلر.

كند شورالري و كندلرده ايشله‌ين موزدور تعليماتجيلاري صاحبكارلار ايله موزدورلار آراسندا مقاوله‌نامه‌نك باغلانماسنه دقت ايتمه‌لي و موزدورلار حقوقنك تاپدالانماسنه قطعي صورتله يول ويريلمه مليدر.

موزدورلار آراسندا آپاريلاجاق مدني-معارف ايشلري

شبهه يوقدركه كنديمز بو٧ ايل مدتنده اقتصاد ساحه‌سنده بويوك آديملار ايله قباغا كيتمش و حال حاضردا ئوز انكشاف ايتمك دوره‌سنده ياشايير. لاكن كندك مدني-معارف ايشلري اقتصادي ايشلره نسبت اويله دگلدر، او خيلي دالدا قالمش در. بونگله برابر كنديمزك يوقسول و موزدور عنصرلرينك معارف-مدنيت ساحه سنك يوكسه‌ليشي رد اولنماز ثبوتلردندر. فقط بو بزيم ايچون كفايت دگلدر.

فرقه‌مز كندده‌كي حقيقي عنصرلريك معارف-مدنيت ساحه‌سنك يوكسه‌ليشي حقنده ديره‌قتيفلر ويرمشدر، فقط همين دره‌قتيفلرك بويوك قسمي حياته كچيريلمه‌مشدر. ايندي يه‌جن موزدورلارك آنجق ١٩ فائضي سوادسزلقلاريني لغو ايتمشدر. بوتون مكتبلره و ليق-منطقه‌لره موزدورلاريك الك آزفائضي قبول اولونمشدر. اونك ايچون رايونلاردا بو ايشه آرتيق فكر ويرمك و موزدورلاردان آرتيق قبول ايتمك لازمدر.

ارمنستاندا آنجاق بش موزدور ئه‌ولري و بر نيچه قيرمزي بوجاقلار اولديغندان احتياجه كفايت ويرميرلر. اونلاريك مقداريني آرتيرماق لازمدر.

١٥ نجي فرقه قورولتايك طلبي‌ده بو يولدادر.

موزوورلاري مطبوعات ايله باغلاماق ايشي‌ده كيريده [illegible]. «زنگي»ده موزدورلارا و علي‌العاده كنده عائد مسئله‌لر پك آز ايضاح اولنماقدادر، اونلاري غزته ايله باغلاماق و غزته‌ده كند مسئله‌لرينه داها آرتيق ير ويرمك لازمدر.

موزدورلار ايچون آنا ديلنده كتابلار يوقدر. دولتي نشرياتمز بو ايشه دقت يتورمه‌لي و عائد اورغانلار ايله سازيشه [illegible]كله‌رك [illegible] كتابلاري اله كتورمك ايچون واسطه‌لر آراماليدر. موزدورلاردان خصوصي [illegible]سلار واسطه‌سيله آقتيولر يارادلماق [illegible] زحمتلري دوزه‌نه سالماق نقطه نظرندن مهمدر.

حربي مفكوره‌لرينك كنله‌ويلشديريلمسي قواوپه‌راتيف، معارف، موزدورلاري قولله قتيو تصرفاتلارا چكمك و اونلاري فرقه-سياسي تربيه درنكلرينه قبول ايشلرينده‌ده كفايتسز زحمتلر آپاريلمشدر. ١٤ نجي فرقه قورولتاينك قرارلاري بو كونه قدر موزدورلار آراسندا، خصوصيله موزدور ايله يوقسول كندليلرك مدني-معارف ساحه‌سني يوكسلتمك خطيله حياته كچيريلمه مشدر. ١٥ نجي قورولتاي ينه همين مسئله‌لري تصديق ايتمكله تكرار «كندده سياسي تربيه زحمتلرينه قوت ويرمك و اونك كميتني اوجالتماق» لابد لازملي ساياراق عين زمان «كنديك تصرفاتني قولله‌قتيولشديرمك ايشنده يگي مسئله‌لر تطبيق ايتمك ايچون كنديك اجتماعي حياتندا همكارلار اتفاقنك اشتراك ايتمسنه هر درلو قوت ويريلمه‌سني طلب ايدير».

١٥ نجي فرقه قورولتايي كندده آپاريلاجاق معارف-مدنيت زحمتلرينه بويوك ير ويره‌رك قيد ايتمشدركه دولتي و اجتماعي تشكيلاتلاريك خصوصيله ياردیم شركتلرينك بويوك وظيفه‌لري واردر. شبهه يوق‌كه هر تشكيلاتك كندده ئوز درنكي واردر، قورولتايك تكليف ايتديكي همين مسئله‌لرك حياته كچيريلمه‌سنه آقتيو صورتده اشتراك ايتمك لازمدر. همين زحمتلرك پلان اوزره آپاريلماسي لازم كلور.

سوادسزلغك لغوي خصوصنده عالي سياسي معارف شعبه‌سي دقت يتورمه‌ليدر.

ير-ميشه اتفاقي، ليق منطقه‌لري و مكتبلري قورتارانا قدر موزدورلار ايچون امكانلار ياراتمالي. بو ايشده قضا و ناحيه اجرائيه قوميته‌لرينك‌ده كوره‌جكي ايش آز دگلدر. (عموميتله يرلشديرمك، معاش و غيره).

موزدورلاري كنديك معارف-مدنيت ايشلري ايله مشغول اداره‌لرده قبول ايده‌رك اونلاري كنديك اجتماعي، سياسي و معارف-مدنيت زحمتلرينه اشتراك ايتديرمك لازمدر (كوما-قرائتخانه‌لرده، معلومات بيوروسنده، كند شورالارينك سه‌قسيالارينده، قواوپه‌راتيف سه‌قسيالارينده، كند تصرفات وئوزكه درنكلرنده، «يوق اولسون سوادسزلق» جمعيتنده و غيره).

موزدورلاري و يوقسول كندليلري مشتركه (قولله‌قتيو) تصرفاتلارا جلب ايتمك ايچون سيستماتيق صورتده تبليغات آپاريمالي.

فرقه ايله شورا حكومتك ده‌قرتلريني و قرارلريني كنله‌ويلشديرمك ايچون زحمت آپارماق لازمدر، بوخصوصدا ايندي‌يه جن آز ايش كورلمشدر.

ياشلي موزدورلار ايله يوقسول كندليلر آراسندا زحمت آپارماقلا برابر اونلاريك اوشاقلارينك تربيه‌سي اوزرينه‌ده دقت يتورمه‌ليدر. كندده اجرتلي زحمت آپاران خردا ياشليلارك تربيه‌سي ايشنه داها آرتيق دقت ايتمك لازم كلير.

هرجور مكتبلرك باشلوجه كند كنجلر مكتبنك شبه‌كه‌سني آرتيرماق مهمدر چونكه موزدورلار ايله يوقسوللارك موازنه‌لي فائضي اورادا تأمين ايديله‌جكدر.

كندده موزدور ايله يوقسوللاريك تربيه ايشنه زياده‌سيله سيار كينو، تياترو و قرائتخانه‌لرك آرتماسيده ياردیم ايده جكدر.

قيرمزي اوردودان ترخيص اولونمش قيرمزي عسكرلري اونوتمامالي، اونلار كندك معارف-مدنيت ساحه‌سني يوكسلتمك ايشنده بويوك ايش كوره‌بيلرلر.

هامو بوزحمتلرك ايفاسي ايچون بوتون اجتماعي، سياسي، دولتي، قواوپه‌راتيف و همكارلار اتفاقلارينك مادي و معنوي ياردیمي همچنين كنيش زحمتكش كتله‌نك و فرقه‌نك محلي تشكيلاتلارينك دوزكون رهبرلكي لازمدر.

«ب»

عموم اتفاق قومموونيست (ب) فرقه‌سي زاقافقاسيا اولكه قوميته‌سنك بوتون قومموونيست فرقه‌سي مركزي، بين‌الملل و قضا قوميته‌لرينه مراجعتي

عموم اتفاق قومموونيست بولشويك فرقه سي ١٥ نجي قورولتاينك كندده آپاريلاجاق زحمتلر حقنده‌كي قرارلاريني موفقيتله حياته كچيرمك مقصديله، فرقه برنجي نوبه‌ده كند يوقسوللاريني كنيش اولچوده تشكيل ايتمه‌كه چاليشماليدركه اونلار اوزرينه محكم داياناراق فرقه‌نك كندده آپاريلاجاق سياستني حياتا كچيره‌بيلسين.

كندده آپاريلاجاق زحمت جبهه‌سنده فرقه‌مزيك قباغنه دوران الك بويوك مسئله توخوم قامپانياسيدر. بو قامپانيايي موفقيتله باشاكيترمك و يوقسول دسته‌لرينك زحمت تجربه‌سني عموميلشديرمك، زحمتلري محكم و متشكل اساسلار اوزرينه قويماق مقصديله، اوندان سوايي يوقسوللارا كومه‌ك ايتمك، كند تصرفاتني قولله‌قتيولشديرمك و علاحده تشكيلاتلار و مؤسسه‌لر آراسندا جانلي رابطه تأسيس ايتمك ايچون زاقافقاسيا اولكه قوميته‌سي، يوقسول كندلي دسته‌لرينك قضا قوفرانسلاري چاغريلماسني تكليف ايدير.

بوقوفرانسلاردا اطرافلي صورتده يالگز توخوم قامپانياسي حقنده تدقيقات آپارماقلا كفايتلنمه‌يوب يومي مذاكره‌ده فرقه‌نك كندده آپاراجاغي زحمت، كند تصرفاتنك قولله‌قتيولشديريلمسي و يوقسوللاريك رولي، كند تصرفاتني محكمله‌شديره‌ن استقراضك نمره‌لشديريلمه‌سي‌ده كچيريلمه‌لي‌در.

بو قوفرانسلار چاغريلاندا فرقه قوميته لري آشاغيداكي كوسته‌ريشله‌ر موجبنجه رهبرليك ايتمليدرلر.

بو قوفرانسلاريك ايكي قات سياسي اهميتني نظره آلاراق اونلاريك كوره‌جكي عموم زحمتلر، دقتلي و جديتلي اولاراق اصلاح اولونمالي. قوفرانسلاردا تدقيق اولناجاق مسئله‌لر زياده‌سيله سياسي خاصيه‌تته مالك، يرلي شرطلره و مسئله‌لر ايله صيقي بر صورتده باغلي اولماليدر.

فرقه قوميته‌لري بوتون زحمتلريك فرقه رهبرليكني زياده اولچوده تأمين ايتمك همچنين قوفرانسك چيقارديغي بوتون قرارلاري حياته كچيرمك ايچون لازمي واسطه‌لر اله آلماليدرلر.

يوقسول كندليلرك زحمتلرينده كورولن نقصانلاري ميدانه چيقارماق مقصديله، قضا قوفرانسلارينك ييغنجاغنه قدر، دائره، ناحيه و قضا مقياسنده مشاوره‌لر چاغيريلماليدر.

يوقسول دسته‌لريك قوفرانسلاري و مشاوره‌لري چاغريلاندا فرقه قوميته‌لري اوز نظر دقتلريني، يوقسوللار ايله يبطرف يوقسول فعاللار آراسندا آپاريلان زحمتلرده كوريله‌ن نقصانلاراوزرينه يتيرمه‌ليدرلر.

فرقه قوميته‌لري باتراقلاريله قادينلاريك مشاوره و قوفرانسلاردا اشتراكلريني تأمين ايتملي‌درلر.

بو قوفرانسلارا چاغيريلان نماينده‌لر نورماسني (سايسني) قضا و ناحيه قوميته لري معين ايديرله‌ر، آنجاق قوفرانسلاردا چوق آدام اولماسندان صاقنلماليدر. قضا قوفرانسلارينك زحمتلريني آپره‌ل آينك آخريندن كچ اولماماق شرطيله يتروب بوتون ماترياللاري زاقافقاسيا ئولكه قوميته سنه كوندرمه‌ليدرلر.

يوقسول دسته‌لري ايچون چاغريلان همين قوفرانسا مستثنا بر اهميت ويره‌رك يوقسوللار آراسندا زحمتلريك تجربه‌سني عموميلشديرمك، محكملشديرمك و زحمتلرده گورولن نقصانلاري ميدانه چيقارمق، يوقسول كندليلر آراسندا فرقه وتشكيلات زحمتلريني كنيشلنديرمك شعاري آلتندا مركزي و يرلي قوميته‌لر همين قوفرانسلارك زحمتلريني ثمره‌لشديرمك ايچون لازمي واسطه‌لر اله آلماليدرلر.

ايره‌وان ايشجي فاكولته‌سنده آنا ديلي درسلري

شورا مكتبلرينده اجتماعي درسلر قدر اهميتي حائز اولان بر مسئله وارسا اودا آنا ديلي درسلري‌در. بو درس كوره‌ك برنجي درجه‌لي وكره‌كسه ايكنجي درجه لي مكتبلرده آرزو ايديلن مقصدي بزه ويره‌بيلمير. آنا ديلنك اهميتي اونداركه كه‌جكده يوقاري صنفلاردا آغير درسلر آلتندا قالان طلبه و طالبه‌لر ايچون برنجي صنفدا اونك هيمي برك اولماسي ايجاب ايدر. نيجه‌كه غربي آوروپادا برنجي درجه‌لي مكتبلرك برنجي غروپلارينيدا درس ويرمك ايچون معلملرك پك قوه‌ليسني (پيداغوقلارا) بورادا درس ويرديريرلر. بو صورتله اوشاق بورادا ئوز آنا ديلني مكمل صورتله اوكره‌ندكدن سوگرا يوقاري صنفلرده بير اوقادار زحمت چكمير. لاكين بزده هر نه دنسه بو ايشه آزفكر ويريلمشدر.

يدي سنه‌ليك تورك مكتبي قورتارمش توركلردن بر نيچه‌سي ايره‌وان ايشجي فاكولته‌سنك تورك شعبه‌سنه كوتوريلمشدر. بونلارك آراسندا دوغرو يازان بر نفرده اولسا تاپيلماز. بونلاريدي سنه‌ليك مكتبي قورتاردقلارينا باقمياراق بوكون توركجه دوز عمللي يازماغي باجارميرلار بونلارلا موازي اولاراق كندلردن كلمش شاكردلرك آراسندا بو ايللري درذنجي صنفي قورتاراجاق طلبه‌لرك آراسندا بيله يوقاريدا كوستردیگمز آجيناجاق حال گوزه چارپير.

البته بونلارك هاموسي كهنه عرب‌الفباسنك قصورلاريدر. دوغرودر، كهنه الفبانك قصورلاري چوق، چوقدر. لاكين هفته‌ده بر ياخود ايكي دفعه يوقاري صنفلاردا يگي الفبا ايله درس كچيلمه‌سي بو ايل اوقو ايلنك باشندا خلق معارف قومسارلغي طرفندن‌ويريلن قرارك‌دا حياته كچيريلمه‌ديكني سويله‌رسك هم كهنه و هم‌ده يگي الفبا ايله دوغرو املا يازامايان طلبه‌لريمز اولديغي ميدانا چيقار.

بو قباحت طلبه‌لرك اوزنده‌ن آرتيق علاقه‌دار اداره‌لرده‌در. چونكه ويريلن قرار حياته كچيريلمه‌ديكي يوقلانيلماسي معلملرك ئوز ايسته‌ديگي كبي درس ويرمه‌سنه سبب اولمشدر. ايندي‌يه قدر بر دفعه‌ده اولسون يگي الفبا ايله درس كچيلمه‌مشدر. حالبوكه يگي‌الفبانك همين أرمنستاندا ايشجي فاكولته‌سي نزدنده‌كي همين بحث ايتديكمز تورك شعبه‌سنك معلملري و طلبه‌لري قويمشدي.

معلمك درسه حاضرلقسز كلمه‌سي و درس ويرمك اصولني باجارمامسي، يوزيندن طلبه‌لر نه اينكه املايي دوز يازماق حتي كتابداكي بر جمله‌يي بيله دوغرو اوقوماغا قادر دگلدر.

معلم بر كون كلير، ايكنجي كوني باشي آغرير، اوچنجي كونو سي دو تولور و سائره كبي معناسز معذرتلر يوزيندن درسلر چوق ضعيف كچير.

الك جانلي بر حقيقت اولاراق بوني‌ده كوستره‌بيلريزكه آنا ديلي معلمي مارت آينك ايكرمي ايكنجي كيجه‌سي هرهارادانسا الينه كچيرديگي «معارف ايشجيسي» مجموعه‌سنك ٢٠ نجي صحيفه‌سنده «ميرزا فتحعلي آخوندوف»ك تورك ادبياتندا موقعي و تأسيس ايتديكي «ادبي مكتب» سرلوحه‌لي مقاله‌ني اوقوتديردقدا طلبه‌لر طرفندن ويريلن بعض سؤاللارا معلم دولاشيق جوابلار ويرديكدن سوگرا الك نهايت‌بوعريجه‌در بوني اوقوماق‌لازم دگل كبي معناسز سوزلري آغيزيندان قيرلاتان معلمك درسه حاضرلانمادان كلديكي آنگلاشلمشدر. بو كبي حاللار كله‌جك نسلك تعليم تربيه‌سنه ميليونلارجا پوللار خارجلايان شورالار حكومتي مكتبلرده ويريلن درسلرك يوقلانيلماسنا دقت ايديلملي و معارف قومسارلغي نزدنده اولان خيردا ملتلر شوراسي‌ده كوزونك قاباغيندا اولان بو جور آجناجاق حاللارا نهايت ويرملي و بو كبيلريله حسابلاشماليدر.

«طلبه»

پامبوقجيلق قوئوپراتيف شركتلرينك مشاوره‌سي (ماترياللاريندان)

كچن ييل ارمنستاندا پامبوق محصولي ١١،٣٤٠،٠٠٠ كيلو قدر اولمشدر. جنجه ارمنستان پامبوقي زاقافقاسيا و توركستان نورمالاردان داها يوكسك اولمش.

پامبوقك وسطي قيمتي دها يوكسك ايمش، مارت آينده وسطي قيمت ٤ منات ٩٠ قپك ايمش حالبوكه پامبوق ايچون وسطي قيمت ٤ منات ٧٢ قپك كوسترلمشدر.

باردانلار حقنده پامبوق اكه‌ن كندليلر طرفندن ناراضيلق اولمشدر. بو كبي ناراضيلق كچن ييللرده اولمش‌سه‌ده بو ييل دها كسكين بير وضعيت آلمشدر. بونك سببي ايسه هيچ كس ارمنستاندا بويله محصول الده ايديله‌جكني اميد ايتميردي. هر نه قدر پامبوق قوميته‌سي كند قواوپه راتيفنه باردانلارك سايسني آرتيرماق ايچون مراجعتده بولونموش ايسه‌ده ينه‌ده نقصانلغي حس اولونوردي.

بو ايل باردانلاري كندليلره پول ايله ساتماغا بر فكر واردر. باردانلار مسئله

سینی حل ایتمك ایچون اڭ ایی واسطه آنجاق بودر.

تراقتورلارڭ بویوك قسمی كهنه اولدیغندان زحمتلریك یاخشی آپاریلماسی ایچون چوق مانجیلكلر توره‌تمكله چوق مقداردا یاقاجاق صرف ایتمشلردر.

بو ییل ۱۳،۲۵۰ دسیاتین پامبوق اكیله جكی قرارا آلنمشدر. كچن ییل براقیلان آوانسلار دسیاتینه كوره ایدی اما بو ییل پامبوقیڭ مقدارینه كوره و هر پوته ۱ منات ۵۰ قپك قره‌دیت ویریله‌جكدر. توخوملق و علاج ایچون هربر دسیاتینه ۷۵ منات ۵۰ قپك قره‌دیت ویریلیر.

توخوملیغڭ ۵۰ فائضی قارا یازجنسندن «گینق» توخومی‌در. بو توخومی ایره‌وان قضاسی ایله اَچمیازینڭ پاراكار رایوننده اكیله‌جكدر، دیگر یرلرده ایسه كهنه جنس توخومدان اكیله‌جك ۲۰،۰۰۰ پوتا قدر وورووسكی توخومی واردر، كچن ایل بو توخوم یاخشی محصول ویرمیشدر.

صو مسئله‌سنده آغری كولڭ حوضه سنده ۵۰۰ دسیاتین پامبوق اكیله‌جكدر، كله‌جكده سردار آباد و سائر قانالار داهادا كنیشلندیریله‌جكدر، صو برنجی نوبه‌ده‌یو كسك مدنی كوكرتیلر ایچون براقیلر.

پامبوغمز ضرر ایدیر. چونكه قیمتلریڭ آشاغی ایندیرلمه‌سندن ۲۶ نجی ییله كوره ۲ منات تقصانا ساتیلیر. حالبوكه كندلیلر اولكی قیمتله ساتیرلار بوندان ماعدا ۳ پوت ۱۵ كرونكه چكردكلی پامبوقدان بیر پوت تمیز پامبوق حاصل اولور. حال بوكه اوزبكستاندا ۳ پوت ۱۱ كیرونكه توركمنستاندا ایسه ۳ پوت ۲۰ كیرونكه دن بر پوت خالص پامبوق چیقیر.

بیر چوق پامبوقجیلار آلدقلاری تاخیلی خصوصی تاجرلره ساتیرلار بو سببدن‌ده تاخیلڭ احتیاجی دهادا آرتیر و پامبوقجی لار ضرر كورورلر. بونا قارشی جدی مبارزه آپارمالییز.

پامبوقجیلارا ویریلن مانوفاقتورا مسئله سنده‌ده ناراضیلق واردر. مانوفاقتورا استهلاك قواوپه‌راتیفلری واسطه‌سیله پامبوقجیلاره ییرا قیلردی بو قواوپه‌راتیفلر پامبوقجیلرڭ عضوی یازیلمالارینی تكلیف ایدیرلر. عضو یازلما یانلار بعض یرلرده مانوفاقتورا آلا بیلمه میشلر. بوكبی حاللاری درحال درنكلره بیلدیریلمه‌لیدر.

مارت آینڭ اونوندان باشلایاراق قره دیت براقیلر. تراقتور و یاناجاق مادده‌لر ایچون یرلره كوده‌ك مدتله قره‌دیت برا قلمش. پامبوقجیلغه عائد ماشینالارڭ تداریكی ایچون ۱۰،۰۰۰ منات تخصیص اولنمشدر. قارا مال الده ایتمك مقصدیله كند باتقلا رینا قره‌دیت براقلمشدركه بوندانده شر كتلر استفاده ایده‌جكلردر.

پامبوق اكمك فائده‌لی درمی؟

اكینچیدن اوتری بو مسئله اطرافنده چوق بحث ایدیلر. پامبوق اكمك فائده‌لی درمی؟ بعض‌لری سویله‌یورلركه اكینچی ایچون تاخیل و سائره اوجوز بیتگی‌لر داها فائده‌لی‌در. چونكه اونلارڭ فائده‌سی پامبوقدان آزدا اولموش اولسا جزئی زحمت آپاروب خرجیده آز اولور، بعض شخصلرده دییورلركه كند تصرفاتینڭ یوكسلمه‌سینه بیر واسطه وارسه اوده پامبوق اكینی‌در.

محاربه‌دن اول ۵۰۰،۰۰۰ ده‌سیاتیندن آرتق پامبوق اكینینه مالك اولان توركستانده بیر زمان پامبوغیڭ قیمتی چوق آشاغی دوشدی بو حادثه‌دن دولایی مأیوس اولان كندلیلر مسجیدلره توپلاشوب قورآنه «آند» ایچدیلركه بیر داها ضرر لی اولان پامبوق اكینی ایله مشغول اولماسینلار. لاكن توركستان اكینچیلری اوز آندلارینی چوق تیز اونوتدولار. و «آلله‌هیڭ غضبندن» قورقموباراق یگی‌دن پامبوق اكمگه باشلامشلاردر. بویله كی ۱۹۲٤ نجی ایلده توركستان اكینچیلری ۲۰۰،۰۰۰ ده‌سیاتینه دك پامبوق اكمیش لر ایدی.

بوندان آشكار اولوركه، توركستان اكینچیلری پامبوغیڭ هر حالدا فائده‌لی بیر محصول اولدیغینی دوشونمشلردر.

بس حقیقت هانسی‌در!

اكینچییه پامبوق اكینی فائده ویریرمی یا یوق؟

بو سواله بویله جواب ویریلیر:

مسئله یالگز پامبوغیڭ هانسی اصول ایله اكیلمه‌سینده و كندچینڭ‌ده اوز ایشینده نه طور چالشدیغنده‌در. تنبل اكین چی همیشه پامبوقدان ضرر چكر:

چالیشقان دوشونجه‌لی اكینچی ایسه پامبوق اكینی سایه‌سینده اوز تصرفاتینی اولدوقجه یوكسلدوب گوزه‌لله‌شدیره‌ر.

عجبا پامبوق ناصیل اكمك لازم‌در؟

پامبوق اولدوقجه ظریف و قوللوق سون بیر بیتگی‌در. بو سببدنده پامبوغه آرتق دقت ویره‌رڭ همیشه قوللوق ایتمك لازم‌در.

هرگاه اكینچی توپراغی كوتان ایله جیزاراق، پامبوق توخوملارینی سه‌پدیكدن صكره «آلله‌هه» تاپشیرارسه آشكار بیر شیئدركه اویله بیر كندلی پامبوقچیلیقدان هیچ بیر وقت قازانج گوتورمز.

پامبوقدن چوق محصول آلماق ایچون گوستریشلر.

توپراغی پیین و (ژمیخ) ایله قوتلندیرمك لازمدر.

۲) پامبوق اكینیندن اوتری توپراغی ۴ ویرشوق درینلیكده سورمك لازمدر.

۳) پامبوق مضرعه‌لری جدی صوره‌تده اولاراق كمال دقتله آلاغ اوتلاریندان تمیزلنمه‌لیدر.

٤) پامبوغی سه‌په‌له‌مه اصولی ایله دگل جرگه (صیرا) ایله اكمك لازمدر.

۵) نهایت پامبوغی آنجاق كماله كلد یكدن (یتیشدیكدن) صكره توپلامالی.

پامبوق تارلالارینه بو قاعده اوزره قوللوق ایتمك چوق اوجوز باشه كلیر. بو قاعده ایله قوللوق اولورسه بیر ده‌سیا تین یرین پامبوغینه تخمینی حساب ایله ۱۷۰ مناته كیبی پارا صرف اولونور.

فقط تصرفاتیڭ یوكسه‌لمه‌سی حقنده فكر ایتمك كندلینڭ خیالینه‌ده گلمیر. هر حالده اكینچی بیر ده‌سیاتین یردن ۴ پوط محصول گوتوره‌جك و اونگله اوز خرجنی، چیقاراجاغینی ظن ایدیر.

چونكه او عادی صوره‌تده بیجردیكدن خرجیده آز اولموش لاكن همیشه قو یدیغی خرجی كوتوره بیلمیر. اویله كند لی اولموشدركه بیر ده‌سیاتین یردن ٤۸۰ كیلو غرام (۳۰ پوت) حتی ۲۶۸ (۲۳ پوت) كیلو غرام محصول كوتور مشدر.

بویله اولدیقده همین كندلی اوز برا بری باشقا كندلیدن گیری قالاراق تصر فاتی گیت‌ـ گیده ترقی ایتمكدن ایسه بالعكس آشاغی دوشور.

بویله حاللاردا كیم ضرر چكیر.

كندلی بیر ده‌سیاتین یردن ۳۶۸ كیلو غرام پامبوق كوتوردیكی حالده هم كندلی و همده حكومت ضرر چكمیش اولور اولا اكینچی او سببه ضرر چكمیش اولوركه چكدیگی زحمتڭ حقی چیقمایوب زحمتی پوچه گیدیر.

دولته ایسه او سببه ضرر دكمیش كه اكینچی‌ده دولتی پامبوق شركتیندن بورج آلمیش اولدیغی پارانی ویرمگه امكان قالمادیغندن آلمایور اودركه دولته‌ده ضرر اولور. بوندان باشقا دولتڭ ویردیگی پارا هم دولتدن همده‌كی كندلینڭ الیندن چیقاراق بهوده یره كیتمش اولور.

انقلابدن اول پامبوقجیلره پارانی خصو صی تاجیرلر و محتكرلر ویریرلردی.

بونلار اكینچیاره بورج ویردیكی پارا نڭ باتماسندن قورقمایردیلار. چونكه كرڭ پامبوقجیلار و كركه اكینچیلر اونلارا بورجلی قالالاردا دائما اونلاری اوجوز اولاراق ایشله‌تمكیله اللری آلتنه آلیردیلار. آز چوق چیقمش پامبوغنی ایسه چكدیك ده آغرلیغنده و كركه حقنی حسابلا یاندا اونلاری آلدادیردیلار.

بوندان باشقا دهاتله اولمشدركه، بورج پارا ویرمیش شخصلر بورجنی اوده‌مگه اقتداری اولمیان اكینچی و یاخود پامبو قجینی محكمه‌یه چكمك واسطه‌سیله اونڭ صوڭ مال قاراسنی آلاردیلار.

دولتی پامبوق تشكیلاتلارمز بویله‌نچی واسطه‌لر ایله ایش گورمیر.

دولتی پامبوق تشكیلاتی پامبوغه انصا فلی معین بیر قیمت قویماقله كندلینڭ پامبوغنی دوغرو قاپانلرده چكرڭ اونلار ایله دوغروجاسنه حساب كورور. بونگله برابر هرگاه اكینچی دولت اداره‌سیندن بورج آلدیغی پارایی ویره‌بیلمه‌میشدرسه دولت تشكیلاتی اونڭ وار یوخنی آلماق كبی چیركین حركتدن ال چكرڭ او نڭ مفلس اولماسنه باعث اولمور. اودر كه دولت تشكیلاتی بویله اكینچلری تا نیاراق بر داها گلجكده اونگله مقاوله‌نامه باغلامور،

چونكه دولتی تشكیلاتمز جماعت پارا لارینڭ منفعتسیز یرلره صرف ایدیلمه‌سینده مسئول‌در.

آشكاردركه پامبوق تارلالاری فنا صو رتده اكیلرسه دولت اداره‌سیندن بورج ویریلمیش پارالار ایته‌جك، و بورجنی ویره‌بیلمه‌ین تنبل اكینچی ایسه بورجه دوشه‌رڭ، پامبوقجلیقدن ال چكمكه مجبور اولاجقدر. چونكه دولتی پامبوق اداره‌سی بر داها اونگله مقاوله باغلامیاجاقدر.

او حالدا پامبوق اكینچیسی نه ایتمه‌لیدر؟

اوز تصرفاتنی یوكسلتمك آرزوسنده اولوب و دولته منفعت ویرمك ایستین كرڭ پامبوق اكینچیسی و كركه باشقا اكین جیلر بر ایش كورمه‌لیدر.

امیدینی بیر «آلله» باغلامایوب اوز گوجی و باجاریغی سایه‌سنده پامبوق و كركسه باشقا اكین تارلا سنی دقتله سوره‌رڭ اكمه‌لیدر.

ارمنستان عالی اقتصاد شوراسی طرفندن اجرا ایدیله‌ن حسابه كوره پامبوق تارلا سی دقتله، دورت ویرشوق درینلیكنده، سوروله‌رڭ مالالاندیقدن سوگرا جرگه اصولی ایله اكیلر ایسه و اوچ دفعه‌دن آزاولمیاراق همان تارلانڭ آلاغ اوتلری تمیزله‌نه‌رسه، هر بر دسیاتینه صرف اولو ناجاق خرجیڭ مقداری ۲٤۰ منات ۳٤ قپكدن آرتیق اولماز.

پامبوق اكینی فائده‌لیدرمی؟

امیدینی اوز قابارلی اللری ایله اوزكو جونه باغلایاراق «الله» باغلامایان و بوللی محصول الده ایتمك ایچون وار قوه‌سیله چالیشان و هایله آغرانوملارڭ كوستردیك لرینه لایقله عمل ایدن آڭلاقلی اكینچی لردن‌اوتری پامبوق اكینی برنجی‌اكیندر. بوندان باشقا پامبوق اكینی اكینچینی یوقوللوقدان تیز قورتاراراق اونڭ تصر فاتنڭ جانلانماسی ایچون اڭ برنجی وا سطه‌در.

توركستان كندلیسی بیر دسیاتندن ۶۰ ـ ۷۰ پوت پامبوق كوتورور. اگر ارمنستان ئولكه‌سنڭ بیر چوق رایونلارینده‌كی توپراقلار آغرانومڭ كوستریشلری ایله‌اكیلیر سه هردسیاتندن ۸۰ـ۹۰ پوت پامبوق كو تورمك ممكن‌در.

كندیڭ وكند تصرفاتینڭ قوت و اقتدا ری كندلیلرنڭ بیرلیگینه باغلیدر

آغرانومی كوسته‌ریشلر

بیته‌ن جنسلاری اونلاره ضرر ویره‌ن حشراتدان محافظه ایتملی‌در.

تارلالاده، بوستانلارده و باغباتلقده بو تصرفاتلارڭ جمله‌سینده محصولاتڭ چوقی جور به جور ضررلی بوجكلرده‌ن آغا جلاردان حاصیل اولان گوبه‌لك جنسلر یندن ضایع اولور.

بو حشرات و گوبه‌لكلر چوف حاصیلا تی بیر چوق آزارلاره دوچار ایدیر.

محصولات آنبارلارا دولدوردیقدن صكره، سیچان و قورتلار محصولاتی تلف ایدیرلر.

بو ضررلی شیلردن تأسفار اولسونكه تصرفات صاحبلری بو حشراته چوق آز فكر ویریرلر. بو دشمنلره قارشی اولان مبارزه‌نڭ لازیم اولدیغینا و بونڭ فائده سینی آڭلایانلار آزدر.

میوه آغاجلارینه ضرر ویرلر میوه آغاجلارینا ضرری اولانلاردان قورقورلار. بونلاردان قورقماقلارینداه سبب اودركه بعضی وقت بونلار بتون حاصیلاتی محو ایدیرلر. آنجاق بونلار هر یرده بیردن چیقوب تلف ایتمیرلر. بیر سنه بیر محلده اولسا بیر نیچه سنه اوندان صكره باشقا بیر محلده باش چیقاریرلار. حشراتدان بعض‌لری حقنده او وقت چیقیر‌ـ باغیر ایدیرلركه اونلار چوق آرتمش اولالار. بو چیقیر‌ـ باغیردانده بیر نتیجه حاصیل اولمور. چونكه چوقلاری آنجاق ایچلر ینی چكوب امیدسیز بیر حال ایله بونلا رڭ «خدا» طرفندن بیر غضب اولدیغنی سویله‌مكله قناعت ایدیرلر. بوندان صكره دخی همان حشراتڭ یاواش‌ـ یاواش چو خالماسینه مانع اولونمادیقدان، بیر نیچه ایلدن صكره حشرات تكرار حسابسیز اور دو كبی توكولور و اورتالقدا اولانڭ تماسینی محو ایدیر.

اكینلره ضرر ویره‌ن حشراتلار

اكنلره ضرر یتیره‌ن حشراتدان و كله‌بك، (كه‌په‌نك) بوجوك، چكیرتگه لر و سائره‌لریدر. بونلارڭ بالالاری اوز لریندنده ضررلی‌در. بیله دشمنلری تانیماق گره‌ڭ.

«اوزبه صورت» و یاخشی یادده سا قلامالی بونلاردان بعض‌لرینی یوقاریده سویله‌دیك بونلار قیش قوردی؛ یعنی كله‌به گیڭ، قیشده توپراقده قالان قوردی؛ چایر كله‌به‌گی كیبی‌لریدر. بونلاردان دا ها ضررلی بوجكلر و چكیرتكه‌لر و بیرده داوشان جنسیندن اولان كچوك حیواندر.

بونلار همیشه ضرر ویریرلر. بونلاردان صكره تاخیل بوجكلرینه (بونلار بیر نیچه نوعدر) خصوصی فكر ویریلمه‌لیدر. بیر دخی تاخیلا ضرر ویره‌ن میلچیك جنسدن بیریدیركه بونلاری تاخیلی تمامیله محو ایدیرلر. بونلارڭ جمله‌سیندن باشقا میوه آغاجلارینه ضرر یتیره‌نلر دخی چوق‌در.

بوستانلارا ضرر ویرنلر

بوستانلارا ضرری اولان بونلاردر: «بلوشقا»لار. بونلار بیره كبی كوك اولور. و بوستاندا بیتن گوگرتینی تلف ایدیرلر. كه‌له‌می‌ـ كه‌له‌م قوردی و گوك كه‌له‌م جوجوسی و كه‌له‌م بیتی تلف ایدیر.

بونلاردان باشقا بوستانده گوگرتینی تلف ایدنلرده چوقدر.

پازی‌ـ كتان؛ گونه باقان، توتون كبلر ینڭ دخی اوزلرینه مخصوص ضررلی حشراتی چوقدر. میشه‌لر دخی ضررلی قوردلاردان چوق تلف اولورلار. مثال ایچون بو قوردلاردان ایپك قوردینه او قشارینی گوسترمك اولور.

بو قورتلار چوق اولان وقت باغلاره چوق تلفات ویریرلر. بو ضررلی حشرا تڭ بعض‌لریله قطعی صورتده مبارزه آپار ماق ممكن دكلدر. هله بونلارڭ حاللارینی اوگره‌نیرلر و تیزلكله بونلاره غالب او لاجاغمزه امید باغلاماق اولور.

بونلاردان بیر چوقلاریله موفقیتلی مبا رزه ایدیلیر و مبارزه‌ده غایت ساده‌در. توپراغڭ یاخشی اصلاح ایدیلمه‌گی بونلا رڭ بعض‌لریندن بیزی خلاص ایدیر. اكیلمه میش، خام اوت باسمش تارلالارده هر بیش آلتی ایلده بیر ظهور ایدن قیش قوردی، بیله تارلا‌ـ یایڭ آخرنجی یاریسینده سو كولوب تمیز ساقلانار ایسه، محو اولور كیده‌ر.

تیز‌ـ تیز اكیلن تارلالارده ضررلی حشرات اوچ ایلده بیر دفعه اكیلن تارلالاردان آز اولور.

باغلار ایچینده اوگا دقت ایدیب، با قیلمیان باغ قالان باغلاردان آرتق حشرات دن ضرر چكیر. بوندان باشقا چوق وقتلر غایت ساده مبارزه یاخشی نتیجه لر ویریر. مثلا: قومشو باغیندن كلن قو رتلار چوق گلدیگی وقت بونلارڭ قابا غینه دورت ویرشوق درینلگینده خندڭ چكیلوب بولی كسیلدیكده مذكور قورتلار خندگه دولور. خندگه دولانلاری او رادا باسوب تلف ایدیرلر. آنجاق خنده گیڭ كنارلری دیك اولمالیدر. سوقا دیدیكلری كبی بعض قورتلاردان اكینی اوز وقتنده آلاچكمكله خلاص ایتمك ممكندر. اگر ینه اوز وقتنده كله‌بكلریڭ اوچوب گمه‌لرینی كورورلر ایسه آلا اوتلاری چكدیكده اونلارڭ اوزرینده‌كی كله‌بك یموزتالاری ایله چوروبوب محو اولور. كه‌له‌م كله‌بگی قوردینی گوك كله‌میڭ اوستونه كول و توتون اوفاتنی سینی توكمكله، و یاخود ساده كول تو كمكله، محو ایتمك اولار. بوجكلرده‌ن بعض‌لرینی ساده تنباكو توستوسیله رد ایتمك اولور. (مثلا: آلما بوجوگی كبی) تاخیلده سورمه اولماماق ایچون.

تخم ده‌نلرینی بیر آز وقت ضعیفجه فورمالین (درمان آدیدر) شیره‌سی ایسلا دارلار. ضعیفجه فورمالین شیره‌سی سور مه‌نیڭ تخمی قرار و تخمڭ بیتمه‌سینه ضرر اولماز.

بعض اتفاقلارده مبارزه بیله ساده‌جه اولمویوب خصوصی آلت و آپاراتلار طلب ایدر. مثلا: میوه آغاجلارینا یاپیشغانلی كمرلر باغلایرلاركه ضررلی حشرات توپراقدان و یاناشی آغاجلاردان كمرلی آغاج باشینا چیقابیلمه‌سیڭ. بیله یاپیشغانلی كمر اوستونه گلن حشرات یاپیشوب چوق تلف اولورلار. بو یاپیشغان كمرینی قایر ماق ایچون بیر آغ بیزی بال یا شكر شیره‌سیله ایسلادیرلار. كله‌بكلری دخی بال و یا شكر شیره‌سیله ترك ایدیرلر. بونڭ ایچون بال و یا شكر شیره‌سینی قویورلار آچیقدا، شیره‌نڭ اوستونه كله بكلر توكولورلر و اورادا یاپیشوب بیگلر جه تلف اولورلار. سوسلیك دیدیكلری داوشان بگزر حیوانڭ یاشادیغی دیشیگه صوایله كوكورت قاربونی توكوبقیرارلار.

باغ و بوستانلری درمانلاماق

باغ و بوستانلارده آزار توخونمش گوگرتیه مخصوص آلتلر واسطه‌سیله در مانلار سه‌پیرلر. بو درمانلار ضررلی طفیلی (اوزگه‌نڭ حسابینه یاشایان) لری قیردیقده اوستونه‌توكولن‌اوتا ضرر ویرمیر.

بو درمانلاری سه‌پمك ایچون خصوصی ال آلتی واردر. بو آپاراتایی درمان سه‌پمك لازیم اولانده دالدا گردیره‌رڭ ایسته‌دیكلری آغاجڭ یانینا آپاریب در مانلارلا. بیله آپاراتلاردان (آفتوماقس) دیدیكلری خصوصی اولاراق تعریف ایدیر لر. بیله كچوك آپاراتلار آنجاق بالاجا باغ و بوستانلاری درمانلاماغا ال ویریر.

بیوك باغ و یا تارلالاری درمانلاماق ایچون ۸ـ۱۰ ویدره درمان دوتان بوچقا و داها بیوكلری دخی واردركه آت قوشولاراق درمانلار سپیلیر.

منفور فكرلی فریلداقلار اوز جزا لارینه چاتدی

قرمزی كند ناحیه‌سینڭ یوقاری چه‌مبه ره‌ڭ كندینده مشهور فیریلداقجیلاردان فالچی آقوپ لازاریان ۷ ایللیك پروله‌تار یا حاكمیتی اولان بیر مملكتده اوز فیریلداقجیلیقندان ال چكمه‌یوب، كهنه، قالین قافالیلاردان ارث قالان موهومات تورتوكونتولرینی، الده واسطه ایدرڭ جماعتڭ او منفور موهومی فكرلردن اوزاقلاشماسینه مانع اولوردی. بیله‌كی بو آخیر وقتلرده مشهور حمام دلاگی آقوپ لازاریان ألنده اولان زهرمار داغارجیغینا «كتابنه» باقوب جماعت آراسینه عصر مزه یاراشمیان بیر پراواقاسیا براقمشدركه «بو سنه قطعاً یاز فصلی اولمویاجاقدر «و روسیه‌ده تاخیل توكره‌ڭ آجلیقدان روسیه جماعتینڭ یاریسی تلف اولاجاقدر» قورود دوماللی گوندن استفاده ایتدیگی كبی، بو فیریلداقجی‌ده قورقاق سوادسز كندلیلری دعا یازماق، كتابه باقماق ایله آلدادوب قولدورجاسینه سویوردی.

حتی آذربایجان كندلیلرینه دعا یاز ماقیله گبه آلمشدر. بویله‌نچی فیریلداقلا رڭ اجتماعی و شورا قورلوشومزه نه قدر ضررلی اولدیغینی ناحیه فرقه قومیته سی نظره آلاراق میلیس مدیری واسطه سیله فیریلداقجنی جزالاندیرماق مقصدیله آزادلقدان محروم ایتمشدر.

قوی «چه‌مبه‌ره‌ڭ منجمی حیسی خانه‌ده ئوز بختینه فال آچا راق آزاد اولسون» اونڭ حقیقی فا لچیلغی كنیش كیتله‌یه معلوم اولماق ایسه یورسه فال‌واسطه‌سیله اورادان آزاد اولسون.

بویلنچی فیریلداقجیلار نوخلوجه، آغ بولاق، آردانیش كندلرینده‌ده آز دكل در. بو اونلاره نمونه اولمالی و اوز منفور فكرلریندن ال چكمه‌لیدرلر. عكسی تقدیرده حكومتمز اویله‌نچی منفور فكر لیلری جزالاندیراجاقدر. **ج. حارجیوف**

ه‌زو وقتنده یاپیلان شوم، اکینی قوراق دان آزاد ایدیر

کندلی! جوتده‌ن آل چك تارلاڭی کوتان و تراقتورلار ایله شوملا، تراقتورآلده ایتمك ایچون اکینچیلیك شرکتی تشکیل ایتمك لازمدر. ارمنستان کند قواوپه‌راتیفی آلده ایتد یکی تراقتورلاری برنجی نوبه‌ده قواوپه‌راتیف تشکیلاتلارینه ویریر.

یاز شومو باشلانمیشدر. بو ایل شوم، توخوم قامپانیاسیله باغلانمشدر.

کندلیلرك هاموسی بیلیرکه، یاخشی شومك نه‌کبی اهمیتی واردر و نه ایچون بو ییل ممکن اولدیغی قدر چوق اکین اکیلمه‌لیدر. هیچ بیر کوتان، هیچ بیر تراقتور و جوت ایشسز قالمیاجاقدر شرکتلریمز و کند تصرفات آلات منطقه‌لری اوز آلتلری یوقسول تصرفاتلارا ویروب برنجی نوبه‌ده اونلاریك یرلرینی شوملاماغا حاضردرلر.

آشتاراق قره‌دی شرکتی کنده توخوم و کاغ ماشینلاری آپارارکن

بو ایل قیش شدتلی کچدی؛ علفك قصاتلغندان قوشار ماللاریك سایسی آزالدی. قوشار ماللاردان محروم اولانلارك اك چوقی یوقسوللاردر. بونلار شرکتلردن کومه‌ك آلمایتجا یوز یرلرینی شوملایا بیلمه‌زلر.

اجاره منطقه‌لرده‌کی کوتانلار و تراقتورلاریوقسول تصرفاتلاری شوم ایده‌جکلردر. شوم اولنماش بیر قاریش توپراق، و آنبارلاردا بیر آووج توخوم قالمامالی. کوندن کونه آرتان کند تصرفاتمزیك قباغنده یکی بیر چوق مسئله‌لر دورموش که بونلار کله‌ن شوم موسمنده باشا کلمه‌لیدر.

چوق توپراق شوم ایتمك کافی دگل، محصولیك مقدارینی‌ده چوغالتماق لازمدر. اکر هر بیر دسیاتنمزیك محصولی هیچ اولمازسا ۵ فائضله اکر آرتیرایلسه‌ك، محصولمزیك مقداری یوز میلنرجه کیلوغرام آرتار.

ایمدی‌یه قدر «زنگی» بیر چوق مقاله‌لرله کوتان و جوت‌له ایدیلن شوملار آراسنداکی فرقی، درین شوم ایدیلمش ودرمیقلانمش تارلادان نه‌قدر چوق محصول آلده ایدیلدیکنی و جوت‌له شوم ایدیلوب ضعیف و یاخشی جنس اولمایان توخوملاردان نه قدر آز محصول آلده ایدیلدیکی باره‌ده یازمشدر.

خصوصیله داغلیق یرلرده (رایونلاردا) سه‌پیلن بیر پوت توخومدان آنجاق اوچ و یا درت پوت تاخیل آلده ایدیرله‌ر. اکر بوکبی یرلرده کندلیلریك زحمتلری ده حسابا آلینسا، اونلارا آنجاق سامان قالیر.

بووضعیتده (حال ایله) اکینچیلکه دوام ایتمك ممکن دکلدر. یاخشی کوتانك فائده‌سی، تمیزله‌مین و ده‌زنه‌کیا اولمیان توخوملاری اکمه‌نك زیانی، توخومی جرکه ایله سه‌پمه‌نك ال ایله سه‌پمه‌دن فائده‌لی اولدیغنی بیله‌ن و تجربه ایله آڭلایان کندلیلریك سایسی کونی کوندن آرتیر اك یاخشیسی بیر قاچ تصرفاتلار بیرلشه‌رەك قوللەقتیف تشکیل ایتمکله اوز توپراقلارینی شوملاماقدر. البتده بونلار توخومی جرکه ایله سپمه‌ك وکوتان آلده ایتمکله داها تیز موفق اولورلار.

تراقتور برنجی نوبه‌ده قوللقتیو توپراقلاری شوملایاجقدر

شوم و اکین وقتی باشلاییر بر نیجه قضالاردا قار اریوب بیر ایکی گوندن سوگرا جوت دمیری باش توپراغك ایچنه کیره‌جکدر بیر ایکی هفته‌دن سوگرا دیکر قضالاردادا شوم باشلایاجق و میلنرجه جوت دمیری یوز میلنرجه دیسیاتین توپراغی قارالاماغا، سورمکه و توخوم سپمه‌که باشلایاجاقلار.

هیچ بیر تراقتور ایشسز قالمایاجاق، وقتنده کندلیلریك توپراغنی شوملاماق ایچون ئوز کوتانی و تراقتوری تعمیر ایتمه‌ین شرکتلر تقصیرکاردرلر.

بوتون ییلك محصولات موفقیتی تعیین ایدن بو قاینق دورده یاز اکینك موفقیتی و توخوم قامپانیاسندا ئوز بوتون قوه‌تنی بو ایشه صرف ایتمه‌ین آغرانوملار تهمته شایاندرلار.

یالگز چوق اکمکله کفایتلنمه‌ملی یاخشی اکمه‌کی‌ده باجارمالی (یعنی وقتنده کوتانلا شوم ایدوب، توخومی سپمه‌ك) و بوتون شوملانان توپراغه سپمه‌ك).

«زنگی» باقاجاق‌که هانکی کند، هانکی شرکت و هانکی آغرانوم، هاموسندان اول یاز اکینك و توخوم قامپانیاسنك زحمتلرینی موفقیتله بیجه‌ره‌بیله‌جکدر.

اجتماعی زراعت شرکتی نه جور تشکیل ایتمه‌لی؟

کندلیلر اجتماعی زراعت شرکتلری تشکیل ایدیرکه تك ـ تك تارلا اکمك اصولنه نهایت ویروب بوتون توپراقلار بیر آرایه برلشین و آغرانوم علمنه‌کوره بیوك ماشینالارلا تصرفات اداره ایدیلسون.

نیجه‌که ئدو اوبله‌ده هایات و باغچانك تصرفاتدا اولدیغی کبی هر عضویك ئوزینه قالیر.

بر سوزله بوجور شرکت تشکیل ایدیلە نده یالگز تارلالار (جولده‌کی توپراقلار) برلشدیریلور. بو جور تصرفات شرکتی تشکیل ایتدیکده کندلینك تصرفاتی اساسی بر ده‌کیشکلیکه تابع اولماییر. چول زحمتلریندن سوایی شرکتك هرعضوی ایسته دیکی کبی چالیشیر و ایسته‌دیکی کبی یاشار.

نظامنامه نه دیر

نه اینکه یالگز تصرفات صاحبی کندلیلر حتی اونك عائله‌سنك ۱۸ یاشدان یوقاری و کند تصرفاتی ایله مشغول اولان عضولری‌ده شرکته عضو اولابیلرلر. عمومی اجلاس ۱٦ یاشدا اولانلاری‌ده قبول ایده‌بیلر. آلویرچیلر شرکته عضو اولامازلار.

شرکتی تأسیس ایدنلر بری برینه قوهوم اولمامالی، عکسی حالندا نظامنامه تصدیق اولونماز؛ شرکتده ایسه قوهوملار بولونابیلرلر.

شرکت عضولری هر بری بر مناته قدر شرکته کیرمك حقی ویریر. شرکتك باشلادیغی زحمتلره کوره؛ پایلار آرتیق اولابیلر. پایلار علی‌العاده ۲۵ دن ۱۰۰ مناته قدر اولور، یوقسوللار پایلاری عمومی اجلاسك چیقاردیغی قرارا کوره حصه‌ـحصه ویرمك شرطله استفاده ایده‌رلر. پایلار توخوم، ماشینا و آلتلر ایله‌ده ویریله‌بیلر.

پایلاردان توپلانان پوللار شرکت توخوملق و اینوه‌نتار (لوازمات) آلماغا خرج ایده‌بیلر. دوزدر بونلار هامو قره‌دی ایله ویریلیر و لاکن شرکتك واسطه‌سی اولمازسا قره‌دی‌ده آلناماز.

نظامنامه‌نی ترتیب ایدنده هامودان آرتیق بو مادده اوزرینه دقت یتورمه‌لی که: «شرکتك قازاندیغی بوتون محصول و کلیرلرشرکتك عمومی اجلاسك قرارینه کوره عضولر آراسنده پایلانیر. محصول ایله کلیرلر پایلاندیغی زمان عضولرك آپاردیغی زحمتلر، توپراغك مقداری، و ایشه قویولان ماشینلارك و بوتون پوللارك ده‌کری و غیره نظره آلنیر.

او حالدا، شرکتی تشکیل ایتمکدن قباق زحمتك ومحصولك تقسیمی مسئله‌سی یاخشی دوزه‌لتمه‌لی عکسی حالندا سوگرا شایعه‌لره (آگلاماماززلغه) میدان ویرمش اولارز.

نظامنامه علی‌العاده ترتیب ایدیلر، اودرکه بعض، مادده‌لری ایسته‌نیلدیکنه کوره ده‌کیشمك اولار. آنجق ده‌کیشکلکلر شرطلرمزه اویغون اولمالی‌در.

شرکتك تشکیلی

شرکته سه‌چیلن عضولر اوزرینه دقت یتورمه‌لی. تنبللره، سرخوشلارا (پیانلارا) تردد ایدنلره شرکتده یر اولمیاجاقدر. کیملرکه عمومی قوه و بیوك آرزو ایله ئوز تصرفاتلارینی یوکسلتمك ایسته‌یرلر آنجاق اونلاری شرکته عضو ایتمه‌لی.

کندلی «آقا» کوتانه باقارکن

شرکتك مؤسسلری ئوز عضولرینه قطعی صورتده اعتماد ایتدیکدن سوگرا عمومی اجلاس چاغیروب نظامنامه‌نی تحقیق ایتدیکده اك آزی (۵) عضو امضا ایتمه لیدر. نظامنامه اوچ نسخه حاضرلانیر، بر نسخه‌سی قره‌دی شرکتنه ویریلیرکه ئوز فکرینی یازوب ارمنستان کند تصرفات قواوپه‌راتیفنه کوندریر. ایکنجی نسخه‌سی توپراق شعبه‌سنه ویریلر اوچنجی نسخه ایسه شرکت ئوز یانندا ساخلار.

شرکت تصدیق اولناندان سوگرا ایشه باشلایاراق نه اکه‌جکنی و نه اکین دوریاتی ایده‌جکنی قرارلشدیریر. بو زحمتلرك تحقیقی زماننده شرکت؛ آغرانومی دعوت ایدوب اونگله مشاوره ایدر.

شورا حکومتی کندلیلرك هر جور تشکیلاتنی قارشولاییر. شرکتلرك توپراق قورولوشی برنجی نوبه‌ده ایفا ایدیلیر. شرکتلر قره‌دینی و کند تصرفات ماشینلارینی برنجی نوبه‌ده آلیرلار. اوندان سوایی اونلار واحد کند تصرفات ویرکیسنی ویره‌نده مساعده‌لردن استفاده ایدیرلر.

ارمنستان‌کند تصرفات انباری قاپوسندا آلتان ۷ واقون دوجاتی ایندیرلر. دوجاتك بر قسمی توخوملارك تمیزلنمه‌سی ایچون پایلاناجاقدر.

دوقتورك کوسته‌ریشله‌ری

سوغولجان

کنده اك یایلمش ناخوشاقلاردان بری ده سوغولجاندر. کندده هیچ کس یوقدر سوغولجانی اولماسون. بعض آداملارك نه اینکه بر جوره بر نیجه جوره سوغولجانی اولار. سوغولجان تك ـ تك اولمایوب اونلارجا اولورلار. اونلارك ضرری اوندادرکه انسانك غداسنی أمیر. بو صورتله انسانك غداسی آزالاراق کوندن کونه ضعیفله‌شیر. سوغولجانلار انسانك باغیرساقلاریندا یاشایوب باغیرساقلاری پسله‌دیرلر و اونلارك پیسلگی انسان ایچون زهیردر همین زهیر قانا کچه‌رك انسان **ناخوش اولور.** سوغولجانلار بعضاً باغیرساقك ایچ یانی کمیره‌رك اونی ده‌لیر و آغری‌یه سبب اولیرلر. بعض دفعه‌ده ئوزکه یرلره کچره‌ك انسانك ئولومنه سبب اولورلار. انسانك قارنیندا اولان بو جور مضر حشراتی یوق ایتمك لازمدر.

سوغولجان توپراقدا، کوکرتیلرده و سبزوات اوزرینده آرخ صولاریندا اولان قورد یمورتاجقلاریندان توره‌یرلرکه انسانك و ئوزکه حیوانك باغیرساقلاریندان چیقان پیسلکله برابر اولیرلر. پیسلك قورویاندان سوگرا سوغولجانك یمورتاجقلاری یل یا اینکه أل و آیاق واسطه‌سیله هوایه، یمك و ایچملی صو اوزرینه دوشور. اورادان باغیرساقلارا کچه‌رك ینه‌ده سوغولجانلار توره‌دیرلر.

ایکی جوره سوغولجان واردر، بونلاردان هره‌سنك‌ده بر نیجه جوری واردر. یووارلاق و یاستی سوغولجانلار واردر.

یووارلاقلاردان اك چوق یاییلانی سوغولجان آدلانان قورددر، دیکری ایسه ایگنه قدر اینجه و خیردادر.

اوچنجیسی باشی قیللی جوره‌سیدرکه باغیرساقدا ایچ دیوار اوزرینده تیکیش پیچمنده ئوریر.

یووارلاق قوردلارك چوقیسی ایتلرده و پشیکلرده اولور جونکه اونلار هر نوعی پیسلکلرله همین قوردلارك یمورتاجقلارینی یودیر اونلاردا قوردلر توره‌یر.

انسانلارا چوق دفعه ئوز کیرلی اللریندن سرایت ایدیرلر جونکه اللری یومادان آغزلرینه آپاریر و پارماقلارا یاپیشان قورد یمورتاجقلارینی یودیرلار.

ایگنه کبی خیردا یووارلاق قورد کیجه‌لری باغیرساق‌دان بایره چیقوب‌اوتوراق یری یانندا یمورتا بیراقر، قوردك بایره چیقماسندن و یمورتا قویدیغندان اوتوراق یرینك ذریسی شدتلی قاشینیر. اویویان آدام (بیوك اولسون اوشاق اولسون) حتی اویاق آدام همین یری قاشیراق اللرینی یومادان چوره‌ك ییر، قاشیدیغی زمان، شبهه‌سز، قوردك براقدیغی یمورتاجقلار پارماقلارا یاپیشمش اولوب یمك یدیکی زمان آغزینا و اورادان معده‌یه و سوگرا باغیرساقلارا کیروب قوردلار توره‌دیرلر، یاستی قوردلارده یمورتا براقیرلار. فقط یاستی قوردك یمورتاسی یودولسادا قورد حاصل اولماز. یاستی قوردك یمورتاسی قباقجه تخم حالنده‌در، بو تخم باغیرساقدا قورد حاصل ایتمیر، باغیرساقدان اوزکه یره بینه، اته کچه‌رك قابوق حالنه کیروب اولدیغی یرده اوتوروب قالیر. بعض جوره قوردلار واردرکه توخوملارینی قابوقلاشاندا ایچی توخوملا دولو توربا جقلار حاصل اولور. همین توربا جقلار حیات ایچون مهم اولان آلتلره دوشه‌رلرسه چوق بیوك ضرر ویره‌بیلیرلر.

یاستی قوردك یمورتاجقلاری اوت او زرینه دوشه‌رك قویونلارا، دوقوزلارا، اینکلره و اوکوزلره کچیرلر. و همین حیوانلارك آتنده‌ده قورد توخومی توره دیرلر.

بونلار او قدر خیردادرلارکه عادی کوز ایله کورمك اولماز، حیوانلاری کسوب اتنی ساتیرلر.

ات یاخشی پیشیریلمز و قیزاردیلمازسا چیك یه‌یلدیکده یا اینکه چیك اته أل وورروب‌ده یویولمازسا همین توخوملار پارماقلار و أت واسطه‌سیله معده‌یه و سوگرا باغیرساقلارا کیروب قوردلار حاصل اولور.

دیمك اولور یاستی قوردك هم یمورتاجقی و همده توخومی ضررلی‌در. یمورتاجق توخومه تحویل اولوناراق باغیرساقدان هر هانکی آلته (مثلا کوزه) کچه‌رك اونا ضرر یتوریرلر.

ایندی یاستی قوردك نه قدر ضررلی اولدیغنی بیلدیك قوردلارك خصیته‌نه و اونلارك نه جور سرایت ایتمه‌سنه تانیش اولماقلا اونلار علیهنده مبارزه ایتمك آساندر.

یاستی قورده مالك اولماماق ایچون چیك أت یمه‌مك لازمدر. بالق، قویون، مال آتی یاخشی پیشردیکدن قیزارتدیقدان سوگرا یمه‌لی. سبزه‌واتی بولاق صویی ایله یا اینکه قایناتمش و صاوومش صو ایله بر نیجه دفعه یودیقدان سوگرا ایچمه‌لی. اللر دائما تمیز ساقلانمالی، آرخ صویی ایشلتمه‌ملی اوزکه‌نك آلی ده‌گن و یره دوشه‌ن شیلری قالدیروب یمه‌ملی یمك قابلارینی آرخ صویی ایله یومامالیدر.

قوردی اولان، دوقتورا مراجعت ایدوب معالجه ایتدیرمه‌لی. تمیز و منتظم آیاق یولینا مالك اولمالی‌که راست کلن یره ایشکه چیقلماسون و پیسلگی حیوانلار ییوب‌ده قوردلار توره‌مسنه سببیت ویریلمه‌سون. کندك او حالی پیسدرکه آیاق یوللاری یوقدر ایسته‌نیلن یرده ایشکه چیقوب قوردلارك یایلماسنه باعث اولورلار.

آز کندلرده بولاق واردر، کندلیلر آرخ و یا اینکه قویو صویی ایچیرلر، همین صولاردا ایسه چوقلی قورد توخوملاری واردر و انسانا کچه‌رلر.

کندده أت کسمك یری و أته باقان مال حکیمی یوق‌که کسیلن مالك ناخوش اولوب اولمادیغنی بیلسین ناخوش حیوانی کسمك و باغیرساقلاری ایتلره ویرمك کندلرده عادتدر کمسه دوشونمیرکه همین ناخوش أتدن انسانا ناخوشلق کچیر و قوردلارك توره‌مه‌سی ممکندر. اودرکه کندیرمزده قورد ناخوشلغی چوق یایلمشدر معالجه اولونماق ایچون دوقتورا مراجعت ایدیگزکه اوزکه‌لره سرایت ایتمه‌سین.

دوقتور: آ، م.

کند تصرفاتنی

محکملدن استقراض ورقه‌سنك لوری-پاماقدا ساتیلیشی

۱) ۲۰ مناتلق بیلت آلان ۱۲ ایللك ایشجی ستاژینا مالك محمد اوف

۲) ۳۰ مناتلیق بیلت آلان قضانك اڭ فعال کندلیلریندن محمد افندی یوف.

۳) ٤۰ مناتلق بیلت آلان قرائتخانه مدیری علی یوسف زاده

٤) ٤۰ مناتلق بیلیت آلان موسی محمد اوف.

مدیر مسئول: م. حسینوف

Butun elqələrin proletarları, birləsiniz!

8 Aprəl 1928-nci il.

Jaşasın işçi qəndli ittifakı.

Abynə kijmətləri:
1 Illiqi . . . . 2 manat
6 Ajlıgı . . . . 1 manat
3 Ajlıgı . . . . 60 kəpəq

Zəngi gəzetəsi

ERMƏNISTAN KOMMYNIST (b) FIRKƏSI MƏRQƏZI KOMITƏSININ ORGANI, QƏNDLI GƏZETƏSIDUR.

Адрес' Эрив. Ц. К. К. П. (б) Арм.

Adres: Irəvan K. (b) F. M. Komitəsi

№ 119 | həftədə iqi dəfə' çıkır. | 3-nci il dəvami

Xəlk Məarif Komsarlıgı kellekija hejətindəqi dəƣiʒiqliq həkkində Ermənistan Sosjalist Ʒyra Cumhyrijjəti Xəlk Komsarlar Ʒyrasının kərarı

Xəlk Məarif Komsarlıgı nəzdində qi xırda millətlər ʒyrasının sədri C. Əli Əqbərbeƣof joldaʒı xəlk məarif komsarlıgının kollekija hejjəti uzvuluq vəzifəsindən azad edib onyn jerinə xəlk məarif komsarlıgının kollekija hejjəti uzvuluƣunə Bala Əfəndijof joldaʒı, təjin etməqi kərarə almıʒ dur.

ERMƏNISTAN L. K. Ƣ. ITTIFAKININ 5-NCI KYRYLTAJI

Umym L. K. Ƣ. Ittifak Mərqəzi Komitə qatibi jol. KıriKorijevin salam sezi.

Aprelin 3-ndə jol. Avedisjanın mə'ryzəsindən sonra umym L. K. Ƣ. Ittifakının Mərqəzi Komitə qatibi jol. Krikorijev salam nudkilə çıkıʒda bylyndy və davamlı alkıʒlarla karʒılandı. Ɵz nutkində dedi:

Ittifakın 7-inci kyryltajdan sonra L. K. Ƣ. Ittifakı ƣərəq mıkdarca və ƣərəqsə idraqca çogalmıʒ və məhqəmləʒmiʒ dur.

Trotskizmə karʒı aparılan mubarizədə, Ʒyralar Ittifakında Leninizmanın mudafə'əsi namınə birliqlə (bir adam qibi) çıkıʒımız, cərƣəmizdə Lenin tərbijəsini daha da dərinləʒdirdilər. Fəkət by deməq dəƣil dur qi bizim noksanlıgımız jok dur. Bir çok açık tərəfimiz var dur. Indi qi əsas məsələmiz, biliqimizin artmasına, K. Ƣ. Ittifakının becərliq və təʒəbusatın tərəkisi uçun mubarəzə apar malıjız.

Jol. Krikorijev sezinə davam edərəq dejir. Kabagımızda dort əsas məsələ dyrmyʒ dur.— Istihsalatın ictimaji səmərələʒdirilməsinə iʒtiraq etməq, əqsi ʒyra məfqyrələrinə karʒı mubarizə, ittifak da xırdında proletarjat rəhbərlijinin məhqəmləʒdirilməsi və nihajət proletar mədənijjətinin jaradılması olacak dur.

Aprelin 4-ində axʒam, kyryltaj dərnəqlərinin və numajəndələr bu roların birləʒmiʒ iclasları oldy.

Aprelin 5-ində axʒam iclasında jol. jol. Mıravjan və Mardirosjanın mə'ryzələri hakında kət'namələr kabyl, və Arzymanjan ilə Avedisjan joldaʒların mə'ryzələrinin təsdik edildi.

Həmin iclasda Mərqəzi Komitə sinin və Mərqəzi Təftiʒ Komisionının seçqisi oldy. Zakafkasja və Umym Ittifak kyryltajlarına numajəndələr seçiləʒ kyryltaj kapand ı.

KONTIRAKDASIJA HAKINDA

Istehsalatın ajrı ajrı ʒebələri, qənt təsərrufat məhsyli ələ qətirməq uçun qəntli təsərrufatları ilə ʒərt baglanmasınə kontırakdasija dejilir.

Məsəla, pambyk istehsalatı, pambyk tədariq etməq uçun qəntlilərlə ʒərt baglajır, by ʒərtlərdə məhsylyn cinsi, kijməti və təslim vəkti təjin olynyr.

Sənaji istəhsalatcısı, məhsylyn jaxʒi cins olmasını və ez vaktında təslim olmasını arzy edir.

By səbəbdən də, məsəla, Ermənistan Pambyk Komitəsi pambyk cılıkla məʒgyl olan qəntlilərin təsərrufatlarını tərəkki etdirməq uçun hər cur qeməqliq ƣestərir. By syrətlə istəhsalat və qənt təsərrufatı arasında sıkı bir əlakə pejda olyr.

Butun Ittifak mıkjasında 2 miljon qənt təsərrufatları kontrakdasija (ʒərtləri) baglamıʒlar. Pambyk Komitəsi 750,000 pambykcılarla kontırakdaʒija baglamıʒ dur. Mutəʒəqqil bir syrətdə və program uzərinə istəhsalat uçun pambyk tədariq edilir. O bir tərəfdən Pambyk Komitəsi istəhsalatı qənt təsərrufatına maʒınlar, topragı kyvvətləndirən maddələr və toxymlar verir. Bejləliqlə qəntlilər maʒınlardan, traktorlardan kollektif ysylilə istifadə etməjə baʒlajırlar.

By hal isə qəntdə xırda, dagılmıʒ təsərrufatları, bejuq və kollektiv təsərrufatları təʒqil olynmaga kuvvətli bir vasıta olyb, qənti sosjalizma dogry jyryr.

kontırakdasijadan qimlər fajdalanırlar?

Ilq nobədə qəntin joksyl tabakası kontırakdasijadan fajdalanır. Joksyl qəntlijə qeməq etmeq, onyn təsərrufatını kollektivləʒdirilməsinə ona maʒınlar toxymlar, topragı kyvvətləndirici maddələr, kıredit verməq kontırakdasijanın kabagına dyran məsələlərdən dur.

Kontırakdasija ʒərtlərində bəjan olynan maddələri qəntlilər nə kədər dogry və vəktində japarlarsa kontırakdasijada o kədər muvəffəkijjət əldə edir, əqsi halda istihsalat və zavodlar zərər ƣerurlər və qəndlilərə lazımı qeməqliqdə bylynabilməzlər.

Rysjada kontırakdasija oldykca ilərilə miʒ və ilərilə məqdə dur. Biz də Ermənistanda by iʒ hajata jeni ƣeçirməqə baʒlanır.

Ermənistanda qənt təsərrufatlarının bejuq kısmı kontırakdasijaja tabə dytmak qənt kooperatifinə həvalə olynmyʒ dur.

By syrətlə qənt təsərrufatını tərəkki etməjə və qənti kollektivləʒməjə və sosjalizm jolilə aparmaga imqan jaradılır.

Qəntlərdə kadınlar təʒqilatını canlandırmak lazım dur!

Ordybad və Cylfa dairələri qəndlərində kadınlar təʒqilatı var sada heç bir fəalijjət ƣerulməjir. Bejləqi qəntlərdə kadınların vaktılı-vaktında iclasları olmamakla inklabı bajramlarda kadınların iʒtiraqi zəjif olyr.

Qeçmiʒdəqi qimi kadınların hikyki ərləri tərəfindən tapdalanır, hələdə az jaʒlı kızları koca qiʒilərə ərə verməq qimi qehnə adətlər jenə qəntlərdən kaldırılmamıʒ dur.

Qəntlərdə kadınlar təʒqilatlarına lazımı kədər rəhbərliq olmadıgından, kadınlara məxsys klyb səhnə qimi mədəni bycakların joklygy nəticəsi olarak axʒama qimi divar arasında acınacak həjat surməqlə əsqi mohymy adətlər ilə vəkt ƣeçirirlər.

Qəntlərde məvcyd kadınlar numajəndəsi kadınların hukyklarını lazımı kədər mudafəə edəməjir.

Indijə kədər kadınlar arasında mədəni-məarif iʒləri aparılmadıgından lazımı fiqir verilməli dur.

Kadınları ictimaji təʒqilatlara cəlb etməqlə onların mumqun kədər səvadlandırılması jolynda ciddi çalıʒılmalı dur.

Qənt kadınlarını ictimaji həjatə alıʒdırmakdan ətri onları qənt kraətxanə qomalarına cəlb edərəq onlara məraklı mə'ryzələr edilməli dur.

Kadınları əsqi movhymatdan xlas etməq uçun kadınlar həjatından ƣeturulmə məccani tamaʒalar verilməli dur.

Kadın təʒqilatları qənt kadınlarını qomalara də'vət etməqlə bərabər onlara çocyk bəsləməq və gejri səhijjə iʒləri həkkində mənfəətli məraklı leksijaların sejlənilməsinə lazımı vasitələr ələ almalı dur.

Bejlənçi iʒlərin canlanmasından qənt zijalılarından (muəllim, doktor və sairə...) istifadə ədilməli dur.

Kadınlar təʒqilatı firkə və komsomol ezəqləri ilə sıkı rabitə jaratmakla bərabər ez fəallarını firkə və komsomol sırasına verməli durlər.

Naxçıvan kadınlar ʒə'bəsi vəktli vəktində qəntlərə kadın tə'limatçıları ƣendərməƣi ynytmamalı dur.

Səfa

Irevan turq kadınlar kylyby nəzdindəqi pionerkalar bədən tərbijəsi ilə məʒgyl iqən.

Doləti sgorta iʒləri

Vedi Basar nahijjəsində 25-nci ildən sgorta zəhmətlərinə baʒlanmıʒ dur, imdijə kədər 4915 ev sijahıja alınarak 8877 iʒləq hejvan sgorta edilmiʒ dur.

1955 ev koʒarlı "jəni cift equzləri var" 2960 ev isə, inəq. camıʒ, və uç illiq byjnyzly hejvanlara maliq durlər.

Sgorta idarəsinin bynlara mukabil 261652 manat məblagı var dur, 27-nci ilin axırlarından baʒlıjarak ʒimdijə kədər 250 hejvan tələf olmyʒ dur, bynlardan 150 hejvanın sgorta parası verilib 49 veriləcəq, 29 isə bə'zi səbəblərdən dolajı verilmijəcəq dur.

Ɵlən hejvanların 12-si at, kalanı isə inəq ilə equzlər dur.

Əqinlərə ƣəlincə qeçən il 4016 desjatin arpa-bygda, 44 desjatin zəjrəq, bir desjatin tutun, 210 desjatin uzum bagı, 20 desjatin mejvə bagı, 654 desjatin pambyk sgorta edilmiʒ dur.

Əqinlər uçun sgorta idarəsi 185 min 513 manat 32 kəpeq məblaga maliq dur.

27—28 ildə qəntlilərdən 17163 manat 38 kəpeq sgorta pyly alınacak dur, bynların 14004 manat 94 kəpeƣi alınıb, 3109 manatı isə hələ toplanmamıʒ dur.

Hequmət tərəfindən joksyllara 1887 manat bagıʒlanmıʒ dur.

Ƣeniʒ qitlənin lajiki ilə mal və əqinlərini sgorta etdirmələri uçun jerli hequmətlə doləti sgorta idarəsi lazımı elçulər ƣeturməli dur.

Sgortaçı

Agranom iʒləri zəjif dur!

Ʒərur kəzasının Baʒ Nyraʒın dairəsində jaʒıjan qəntlilər by ana kədər agranom ƣestərisi ƣerməmiʒlər.

Byna mocib olan məsələlərdən ən baʒlıcası jerlərdə agranomyn zəjif hərəqət etməsi dur, byrada olan agranomlar bir dəfədə olsyn qənt tarlalarına nəzər jetirib təsərrufatları tələf edən həʒəraltarla nasıl mubarizə etmənin jolyny qəntlilərə anlatmamıʒlar dur.

By il jazlık əqin kampanjasında biz agranomların fəalijjətini ƣermədiq.

Byrasını biz ez ezumuzə syal veririq qi, əcəba! bir agranomy qi qəntlilər tanımıjacak, bəs nə uçun hequmətimizin parasını muftə jerə jejirlər?

By syala biz çarə tapabilməjiriz dairədə olan qəntlilərə syal verəsən qi sizin agranomynyz qimdur?

Bizim agranomymyz jok dur cəvabını eʒidərsən.

Indijə kədər Agranom qəntliləri bir jerə jıgıb jeni təsərrufat usylindən mubahisələr etməmiʒ dur.

Qəntlərdə qehnə kaidə ilə əqin əqilir, byraja təcrubəli agranomlar ƣendərilməsinə fiqir verilməli dur,

Lazımınca fiqir verilməzsə təsərrufat iʒləri zəjif olacak dur.

Hər halda Naxçıvan xəlk toprak komsarlıgı əqinlərin sahəsini ƣeniʒləndirməq uçun agranom muntikələrinidə ƣeniʒləndurməlidır.

Vəqalın

Pambyk əqinində noksanlara nihajət verilməli dur

By illəri ʒyralar ittifakı mikjasında jaz əqin kompanjası baʒlanmıʒ dur.

By barədə butun firkə və ʒyra gəzetələri qəntlilərə hər bir məsələji anlatır.

Laqin by kampanjanın muvəfəkijjətlə qeçməsi uçun bildir pambyk komitələri pambyk əqinlərinə karʒı rəftarları jaxʒı olmadıgından qəntlilər arasında bir çok na razılıklar əmələ ƣəlmiʒ dur.

Məsələn pambyk təslim alınanda bir həftə jybatdırmak pylyny istijəndə by ƣun-sabaha salıb həjtelərlə qəntliləri iʒindən qeri kojmak qimi surundurmə iʒləri varidi.

Byndan daha canlıʒı rajonlarda olan agranomların iʒə sojyk bakması dur.

By əqin zəhməti sevən və mə'lymatı tələb edən bir əqinçiliq dur, ona ƣerə agranom kyvvəsini artırılması uçun jerli hequmət fiqir verdiƣi qimi ƣeçən ilqi noksanların by il təqrar edilməməsinə karʒı imdidən tədbirlər ƣerulməli dur.

Iqi muxbirin meqtybyndan

Kolləktif təsərrufat təʒqili

Jazlık əqin kampanjasinin baʒlanması munasibəti ilə Bejuq vedi qəndində bir kollektif təʒqil olyndy. Kollektifə 22 ev daxil olmyʒ dur.

Həman kollektifə qənt təsərrufat banqi tərəfindən lazımı təsərrufat alətləri və mallar byrakılacak dur.

Jeni "toprak" belqusində kollektif ez nəfər topraklarını bir jerdə ƣeturəcəqlər, əqinlərini isə jeni usyl və agranomyn ƣestərməsi ilə əqəcəqlər

Kollektifə həvəslə daxil olan joksyl qəntlilər baʒka qəntlilərdədə by cur muʒtərəq təsərrufatda çalıʒmak həvəsini ojatmıʒlar.

By kollektif nahijjədə numynə olmyʒ dur.

Nəriman Fəxri

Mə'syl-mudir M. Husejnof

Ermənistan Poligraf trestinin iqinci mətbə'əsində çap olyndı